

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

10 DÉCEMBRE 1996

Proposition de loi tendant à la délivrance gratuite d'une copie de toutes les pièces du procès en matière pénale

**TEXTE ADOPTÉ
PAR LA COMMISSION
DE LA JUSTICE**

Proposition de loi relative à l'assistance judiciaire pour la délivrance de copies de pièces du dossier judiciaire en matière pénale

(Nouvel intitulé)

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans le Code judiciaire est inséré un article 674*bis*, rédigé comme suit :

Voir:

Documents du Sénat:

1-17 - S.E. 1995:

N° 1: Proposition de loi.

1-17 - 1995/1996:

N° 2: Amendements.

1-17 - 1996/1997:

N°s 3 et 4: Amendements.

N° 5: Rapport.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1996-1997

10 DECEMBER 1996

Wetsvoorstel strekkende tot het afgeven van een kosteloos afschrift van alle processtukken in strafzaken

**TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE**

Wetsvoorstel met betrekking tot de rechtsbijstand inzake de afgifte van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier in strafzaken

(Nieuw opschrift)

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 674*bis* ingevoegd, luidende:

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-17 - B.Z. 1995:

Nr. 1: Wetsvoorstel.

1-17 - 1995/1996:

Nr. 2: Amendementen.

1-17 - 1996/1997:

Nrs. 3 en 4: Amendementen.

Nr. 5: Verslag.

« Art. 674bis. — § 1^{er}. En matière pénale, l'inculpé, la partie civilement responsable, la partie civile, et toute personne qui, sur base du dossier, pourrait faire état d'un préjudice, peuvent demander l'assistance judiciaire en vue d'obtenir copie de pièces du dossier judiciaire.

§ 2. La requête est adressée selon le cas :

1^o au président de la chambre du conseil ou de la chambre des mises en accusation lorsque l'affaire a été fixée pour le règlement de la procédure;

2^o au tribunal de police ou au président de la chambre du tribunal correctionnel, lorsque l'inculpé est cité;

3^o au président de la chambre de la cour d'appel;

4^o au président de la cour d'assises.

Aucune requête ne peut être introduite auprès du tribunal correctionnel ni de la cour d'appel qui connaissent de l'appel de l'action publique, sauf par celui à qui le bénéfice de l'assistance judiciaire a déjà été octroyé en première instance pour la délivrance de copies et qui souhaite introduire une requête tendant à obtenir copies des pièces ajoutées au dossier judiciaire après la première requête.

§ 3. Lorsque l'affaire a été fixée devant la chambre du conseil ou devant la chambre des mises en accusation en vue du règlement de la procédure, la demande d'assistance judiciaire relative à la délivrance de copies de pièces du dossier judiciaire est introduite, à peine de déchéance, en ce qui concerne les parties citées ou appelées, au plus tard à la première audience.

Le texte de l'alinéa 1^{er} de ce paragraphe est reproduit dans la citation à comparaître devant la chambre du conseil ou la chambre des mises en accusation.

§ 4. Lorsque l'affaire a été portée sans ordonnance de renvoi devant le tribunal de police ou le tribunal correctionnel, ou devant la cour d'appel, en cas d'application des articles 479 et suivants du Code d'instruction criminelle, la demande d'assistance judiciaire en vue d'obtenir la délivrance de copies de pièces du dossier judiciaire doit être introduite, à peine de déchéance, dans les huit jours à dater de la citation ou de la convocation.

Le texte de l'alinéa 1^{er} de ce paragraphe est reproduit dans la citation ou la convocation.

§ 5. Sauf si elle peut établir qu'elle n'a pas été informée en temps utile, toute personne qui, sur base du dossier, pourrait faire état d'un préjudice doit intro-

« Art. 674bis. — § 1. In strafzaken kunnen de verdachte, de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, de burgerlijke partij en ieder die zich op grond van het dossier zou kunnen beroepen op een nadeel, om rechtsbijstand verzoeken met het oog op het verkrijgen van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier.

§ 2. Het verzoek wordt al naar gelang van het geval gebracht :

1^o voor de voorzitter van de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling wanneer de zaak is vastgesteld voor de regeling van de rechtspleging;

2^o voor de politierechtbank of voor de voorzitter van de kamer van de correctionele rechtbank, wanneer de verdachte is gedagvaard;

3^o voor de voorzitter van de kamer van het hof van beroep;

4^o voor de voorzitter van het hof van assisen.

Er kan geen verzoek worden ingediend voor de correctionele rechtbank noch voor het hof van beroep die in hoger beroep kennis nemen van de strafvordering, behoudens door degene die reeds in eerste aanleg de rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften heeft verkregen en een verzoek wenst in te dienen om een afschrift te verkrijgen van de stukken die na het eerste verzoek aan het dossier zijn toegevoegd.

§ 3. Wanneer de zaak voor de raadkamer of voor de kamer van inbeschuldigingstelling is vastgesteld met het oog op de regeling van de rechtspleging, wordt het verzoek om rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften uit het gerechtsdossier op straffe van verval, wat betreft de gedagvaarde of opgeroepen partijen, uiterlijk op de eerste zitting ingediend.

De tekst van het eerste lid van deze paragraaf wordt in de oproeping tot verschijnen voor de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling vermeld.

§ 4. Wanneer de zaak zonder verwijzingsbeschikking voor de politierechtbank of de correctionele rechtbank, dan wel, in geval van toepassing van artikel 479 en volgende van het Wetboek van Strafvordering, voor het hof van beroep wordt gebracht, wordt het verzoek om rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier, op straffe van verval, binnen acht dagen na de dagvaarding of de oproeping ingediend.

De tekst van het eerste lid van deze paragraaf wordt in de dagvaarding of de oproeping vermeld.

§ 5. Behoudens indien hij kan aantonen dat hij niet tijdig in kennis is gesteld, moet ieder die zich op grond van het dossier zou kunnen beroepen op een nadeel,

duire sa requête, à peine de déchéance, au plus tard cinq jours avant la première audience à laquelle la juridiction de jugement connaît de l'action publique.

§ 6. La requête écrite est signée par le requérant ou son avocat. Elle est déposée, selon le cas, à l'audience ou au greffe, ou bien envoyée au greffe par lettre recommandée à la poste. La date figurant sur le récépissé délivré par les services postaux fait office de date de dépôt. La requête verbale est formulée à l'audience; et il en est fait mention sur la feuille d'audience elle peut aussi être faite sous forme de déclaration au greffe. La déclaration enregistrée par le greffier est versée au dossier judiciaire.

Le requérant indique les pièces dont il demande la copie.

Seule peut être sollicitée la copie de pièces figurant dans le dossier au moment du dépôt de la requête. Les documents mentionnés à l'article 676 sont joints à la requête.

§ 7. L'examen de la demande d'assistance judiciaire visant à la délivrance de copies se déroule à huis clos. Il a lieu lors de la prochaine audience utile lorsque la requête est déposée ou faite au greffe. Il a lieu à l'audience à laquelle le juge connaît de l'action publique lorsque la requête a été formulée verbalement.

Le président ou le juge statue après que le requérant ou son avocat ainsi que le ministère public ont été entendus ou ont eu l'opportunité de l'être.

Le président ou le juge peut rejeter la demande ou y accéder en tout ou en partie. Dans sa décision, le président ou le juge indique les pièces pour lesquelles il autorise la délivrance de copies sous le régime de l'assistance judiciaire.

§ 8. Toute personne dont la requête a été acceptée en tout ou en partie peut introduire une nouvelle requête relative aux pièces ajoutées au dossier judiciaire.

La requête est introduite, à peine de déchéance, au plus tard cinq jours avant l'audience de la juridiction de jugement.

Lorsqu'à l'issue du délai visé à l'alinéa 2, de nouvelles pièces sont ajoutées au dossier judiciaire, le greffier délivre gratuitement une copie desdites pièces aux parties qui ont déjà bénéficié antérieurement de l'assistance judiciaire pour la délivrance de copies.

§ 9. La décision du juge relative à l'assistance judiciaire pour la délivrance de copies de pièces du dossier

op straffe van verval zijn verzoekschrift indienen, uiterlijk vijf dagen vóór de eerste zitting waarop het vonnisgerecht kennis neemt van de strafvordering.

§ 6. Het verzoekschrift wordt ondertekend door de verzoeker of zijn advocaat. Het wordt, al naar gelang van het geval, ter zitting of ter griffie neergelegd, dan wel bij ter post aangetekende brief aan de griffie toegestuurd. De datum vermeld op het bewijs van afgifte van het verzoekschrift aan de postdienst geldt als datum van neerlegging. Het mondelinge verzoek wordt ter zitting gedaan en daarvan wordt melding gemaakt op het zittingsblad; het kan ook bij verklaring ter griffie ingediend worden. De door de griffier opgenomen verklaring wordt bij het gerechtsdossier gevoegd.

De verzoeker duidt de stukken aan waarvan hij een afschrift wenst.

Alleen van stukken die voorkomen in het gerechtsdossier op het tijdstip waarop het verzoek wordt ingediend, kan een afschrift worden gevraagd. Bij het verzoek worden de stukken gevoegd die in artikel 676 worden vermeld.

§ 7. De behandeling van het verzoek om rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften geschiedt met gesloten deuren. Dit geschiedt op de eerstvolgende nuttige zitting wanneer het verzoek is neergelegd of gedaan ter griffie. Wanneer het verzoek mondeling ter zitting wordt gedaan, geschiedt dit op de zitting waarop de rechter kennis neemt van de strafvordering.

De voorzitter of de rechter beslist nadat de verzoeker of zijn advocaat en het openbaar ministerie zijn gehoord of daartoe de gelegenheid hebben gekregen.

De voorzitter of de rechter kan het verzoek verwerpen of het gedeeltelijk dan wel geheel inwilligen. In zijn beslissing wijst de voorzitter of de rechter de stukken aan waarvoor hij rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften toestaat.

§ 8. Degene wiens verzoek geheel of gedeeltelijk is ingewilligd, kan een nieuw verzoek indienen betreffende de stukken die aan het gerechtsdossier zijn toegevoegd.

Het verzoek wordt, op straffe van verval, ingediend uiterlijk vijf dagen vóór de zitting van het vonnisgerecht.

Worden na afloop van de termijn bedoeld in het tweede lid nieuwe stukken aan het gerechtsdossier toegevoegd, dan geeft de griffier kosteloos een afschrift van deze stukken af aan de partijen aan wie voorheen reeds rechtsbijstand voor het verkrijgen van afschriften is verleend.

§ 9. De beslissing van de rechter inzake rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften van stukken uit

judiciaire n'est pas susceptible d'opposition. L'appel peut être introduit par le demandeur ou par le ministère public dans un délai de vingt-quatre heures, lequel commence à courir à partir du prononcé du jugement.

L'appel est interjeté, selon les règles applicables en matière pénale, auprès du greffe de la juridiction qui a rendu la décision.

Il doit être examiné dans les quinze jours de son introduction :

1^o par la chambre du conseil en cas d'appel de la décision du tribunal de police;

2^o par la chambre des mises en accusation en cas d'appel de la décision de la chambre du conseil ou du tribunal correctionnel.

§ 10. Les décisions relatives à l'assistance judiciaire pour la délivrance de copies de pièces du dossier judiciaire ne peuvent faire l'objet d'un pourvoi en cassation.

§ 11. La procédure relative à l'assistance judiciaire pour la délivrance de copies de pièces du dossier judiciaire en matière pénale ne peut retarder le cours normal de l'action publique.»

Art. 3

Dans le même Code est inséré un article 672bis, rédigé comme suit :

«Art. 672bis. — Si la demande visée aux articles 671 et 672 est faite conjointement avec la demande visée à l'article 674bis, elle est adressée au juge compétent, suivant la procédure définie à cet article.»

Art. 4

À l'article 676 du même Code sont apportées les modifications suivantes :

A. À l'alinéa 1^{er}, 3^o, les mots «affirmée par le requérant» sont remplacés par les mots «faite personnellement ou par avocat par le requérant»;

B. Entre l'alinéa 1^{er} et l'alinéa 2 est inséré l'alinéa suivant :

«Lorsque le requérant n'a pas de domicile, il fait sa déclaration devant le commissaire de police ou le bourgmestre de la commune du lieu de sa résidence.»

het gerechtsdossier is niet vatbaar voor verzet. Hoger beroep kan door de verzoeker of het openbaar ministerie worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uren die begint te lopen vanaf de uitspraak.

Hoger beroep wordt bij de griffie van het gerecht dat de beslissing heeft gewezen, ingesteld overeenkomstig de regels die in strafzaken van toepassing zijn.

Het wordt binnen vijftien dagen na het instellen ervan behandeld :

1^o door de raadkamer in geval van hoger beroep tegen de beslissing van de politierechtbank;

2^o door de kamer van inbeschuldigingstelling in geval van hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer of de correctionele rechtbank.

§ 10. Tegen de beslissingen betreffende de rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier kan geen cassatieberoep worden ingesteld.

§ 11. De rechtspleging betreffende de rechtsbijstand voor de afgifte van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier in strafzaken mag de normale berechting van de strafvordering niet vertragen.»

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 672bis ingevoegd, luidende :

«Art. 672bis. — Ingeval de vraag bedoeld in de artikelen 671 en 672 wordt gedaan samen met het verzoek bedoeld in artikel 674bis, wordt die vraag gebracht voor de bevoegde rechter en volgens de rechtspleging van dit laatste artikel.»

Art. 4

In artikel 676 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A. In het eerste lid, 3^o, worden de woorden «die de verzoeker aflegt» vervangen door de woorden «door de verzoeker persoonlijk of door middel van zijn advocaat afgelegd»;

B. Tussen het eerste en het tweede lid wordt het volgende lid ingevoegd :

«Wanneer de verzoeker geen woonplaats heeft, legt hij zijn verklaring af voor de politiecommissaris of de burgemeester van de gemeente waar hij zijn verblijfplaats heeft.»

Art. 5

L'article 305, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle est remplacé par l'alinéa suivant :

«L'assistance judiciaire est accordée pour la délivrance de pièces du dossier judiciaire aux accusés, aux parties civiles, et à toute personne qui, sur base du dossier, pourrait faire état d'un préjudice, et pouvant bénéficier de cette mesure conformément aux articles 674*bis* et suivants du Code judiciaire.»

Art. 6

Dans le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, est inséré un article 284*bis* rédigé comme suit :

«Art. 284*bis*. — Sont également liquidés en débet, les droits de greffe dus sur les copies qui sont délivrées en matière pénale en application des articles 674*bis* et suivants du Code judiciaire. Les droits et autres frais sont recouverts conformément aux dispositions du même Code.»

Art. 5

Artikel 305, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt vervangen door het volgende lid :

«Aan de beschuldigen, aan de burgerlijke partijen en aan ieder die zich op grond van het dossier zou kunnen beroepen op een nadeel, wordt rechtsbijstand verleend voor de afgifte van afschriften van stukken uit het gerechtsdossier indien zij voor deze maatregel in aanmerking komen overeenkomstig de artikelen 674*bis* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.»

Art. 6

In het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten wordt een artikel 284*bis* ingevoegd, luidende :

«Art. 284*bis*. — In debet worden eveneens verevend, de griffierechten verschuldigd op de afschriften in strafzaken die worden afgegeven met toepassing van de artikelen 674*bis* en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. De rechten alsmede de andere kosten worden ingevorderd overeenkomstig de bepalingen van hetzelfde Wetboek.»